

Το σκάνδαλο των τραπεζών με απλά λόγια

Γράφει: Ο Κώστας Βαξεβάνης

Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή και με βάση τα πραγματικά γεγονότα. Αυτός είναι ο ασφαλέστερος τρόπος όχι για να συμφωνήσουμε, αλλά για να μιλάμε για πράγματα που ισχύουν και όχι για αόριστες πολιτικές.

Οι τράπεζες είναι επιχειρήσεις που η λειτουργία τους εκ των πραγμάτων συνδέεται με την Οικονομία. Οι μεταβολές σε μια επιχείρηση όπως η τράπεζα, επηρεάζει ή μπορεί και να καθορίζει την Οικονομία, άρα και την κοινωνία. Αυτό είναι ένα δεδομένο.

Το δεύτερο είναι πως οι τράπεζες από τα τέλη τη δεκαετίας του '80 δεν λειτουργούν με τον παραδοσιακό τρόπο, δηλαδή δεν παίρνουν τα χρήματα των καταθετών με τα οποία επενδύουν δίνοντας κέρδη στον καταθέτη μέσω των τόκων. Οι τράπεζες επέλεξαν έναν τρόπο λειτουργίας που υπόσχεται άλλου είδους κέρδη. Δηλαδή δημιουργούν «επενδύσεις» και «προϊόντα», τα οποία είναι εικονικά, αποκαλούνται με διάφορα εξωτικά ονόματα και υπόσχονται μεγάλη κερδοφορία αν και αποκρύπτουν το ρίσκο. Ένα τραπεζικό προϊόν για παράδειγμα, μπορεί να είναι ένα «στοίχημα» για το αν θα βρέξει στο Κάιρο ή αν θα καταρρεύσει η οικονομία της Ελλάδας. Όσο και αν φαίνεται απλοϊκό το παράδειγμα, είναι μια πραγματικότητα. Οι τράπεζες έχουν δημιουργήσει έναν εξωπραγματικό, ιπποδρομιακό καπιταλισμό, που δεν σχετίζεται ούτε με επενδύσεις στην πραγματική οικονομία, ούτε με το κοινωνικό όφελος απαραίτητα.

Παρ' όλα αυτά, επειδή οι τράπεζες είναι επιχειρήσεις που συγκεντρώνουν χρήμα και συνδέονται με την Οικονομία, η σταθερότητά τους είναι πραγματικά ένα ζητούμενο. Αυτό δεν σημαίνει πως όταν οι Τράπεζες ενεργούν ή βάζουν προϊόντα στην αγορά έχουν ως προβληματισμό τη σταθερότητά τους ή το τι ζημιά θα κάνουν στην Οικονομία της χώρας. Τους ενδιαφέρουν τα κέρδη. Η κατάρρευση της Lehman Brothers, από την οποία ξεκίνησε η παγκόσμια οικονομική κρίση είναι μια αρκετά ισχυρή απόδειξη γι αυτό. Έτσι παρότι το επιχείρημα της ευστάθειας που χρησιμοποιούν οι τράπεζες για να εξασφαλίζουν την κρατική βοήθεια (να την κρατική παρά τον καπιταλισμό που υπηρετούν και τον αντικρατισμό τους)

δεν είναι ο θεός που προσκυνούν (αυτός είναι το κέρδος) αλλά ο ψευδοπροφήτης που χρησιμοποιούν για να πιστέψουν τα πλήθη στην απάτη τους.

Όταν ξέσπασε η παγκόσμια κρίση, οι έλληνες τραπεζίτες, με πρώτο και κύριο τον Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδας Γ. Προβόπουλο, υποστήριζαν πως η Ελλάδα δεν διατρέχει κανένα κίνδυνο, γιατί οι ελληνικές τράπεζες ήταν ισχυρές και δεν είχαν εκτεθεί σε τοξικά προϊόντα όπως αυτά που οδήγησαν στην πτώση την αμερικανική Lehman Brothers. Στο αμέσως επόμενο διάστημα, η τραπεζική φιλολογία άλλαξε, οι τράπεζες εμφανίστηκαν να μολύνονται από την κρίση μέσω του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας και να χρειάζονται κρατική στήριξη.

Οι κυβερνήσεις δεν σεβάστηκαν την βασική αρχή της αγοράς και του δικού τους νεοφιλελευθερισμού που λέει «ο ισχυρός στην οικονομία προχωρά και ο αδύναμος πρέπει να βγαίνει από την κούρσα και να πεθαίνει». Αντιθέτως ανακεφαλαιοποίησαν τις τράπεζες, δηλαδή δανείστηκαν με υψηλά επιτόκια για να εξασφαλίσουν ρευστό στις τράπεζες. Το δάνειο αυτό το πληρώνουμε εμείς.

Γιατί όμως κατέρρευσαν οι «ισχυρές» ελληνικές τράπεζες που μερικά χρόνια πριν διαφήμιζαν το ελληνικό τραπεζικό θαύμα στα Βαλκάνια; Γιατί αναγκάστηκαν να αγοράσουν ομόλογα του ελληνικού Δημοσίου τα οποία κουρεύτηκαν, απαντούν οι τραπεζίτες. Είναι αλήθεια αυτό; Είναι η μισή αλήθεια.

Κατ' αρχήν το να αποφασίζει μια τράπεζα να επενδύσει σε ένα προϊόν, όπως η αγορά των ομολόγων του Δημοσίου, είναι ένα ρίσκο το οποίο αποφασίζει να πάρει. Αν για παράδειγμα τα ομόλογα του Δημοσίου δεν κουρεύονταν, αλλά είχαν κέρδη, οι τράπεζες θα μοίραζαν μέρος στους έλληνες πολίτες; Άρα ακόμη και αυτή η αγορά των ομολόγων, ήταν μια απόφαση ρίσκου την οποία έπρεπε να πληρώσουν. Ακόμη όμως και αυτό το κούρεμα που αποφασίστηκε, (ένα ακόμη σκάνδαλο Βενιζέλου) ενώ κούρεψε τράπεζες και ασφαλιστικά ταμεία καταστρέφοντάς τα, δεν πείραξε άλλους επενδυτές των οποίων δεν κουρεύτηκαν τα ομόλογα.

Οι ζημιές όμως των τραπεζών δεν προήλθαν από τα ομόλογα του Δημοσίου όπως θέλουν να λένε οι τραπεζίτες. Οι ελληνικές τράπεζες δεν είχαν χρήματα. Οι ανακεφαλαιοποιήσεις τους προέρχονταν από διαδοχικές δανειοδοτήσεις που έκαναν ο ένας στον άλλο. Δηλαδή η

Τράπεζα Α, δάνειζε μια offshore εταιρεία η οποία ήταν συμφερόντων της Τράπεζας Β, για να εμφανιστεί ρευστότητα. Μετά η Τράπεζα Β, δάνειζε μια άλλη εταιρεία συμφερόντων της Α η οποία έκανε αύξηση κεφαλαίου της Α. Το εικονικό χρήμα έκανε κύκλο με την άδεια της Τράπεζας της Ελλάδας δίνοντας μια ψεύτικη εικόνα ευρωστίας και χρήματος για τις Τράπεζες.

Οι τραπεζίτες όμως έκαναν ακόμη μεγαλύτερα αίσχη. Έδιναν δάνεια σε offshore εταιρείες που ανήκαν στους ίδιους και τις οικογένειές τους, χωρίς εγγυήσεις και στη συνέχεια χρέωναν τα θαλασσοδάνεια στις ζημιές της Τράπεζας κλέβοντας τους μικρομετόχους. Έδιναν επίσης δάνεια σε επιχειρηματίες (πάντα χωρίς εγγυήσεις) οι οποίοι έκαναν αύξηση μετοχικού κεφαλαίου σε άλλες δικές τους επιχειρήσεις. Έτσι δημιουργούσαν εικόνα ισχυρών επιχειρήσεων, με δανεικά και αγύριστα, χειραγωγώντας και εξαπατώντας τους επενδυτές που επένδυναν στις ίδιες επιχειρήσεις εξαιτίας της πλαστής εικόνας που είχε δημιουργηθεί.

Πολλοί τραπεζίτες πουλούσαν ή νοίκιαζαν στις τράπεζές του ή στο Δημόσιο, κτήρια τα οποία είχαν αγοράσει με δάνεια των τραπεζών τους αλλά μέσω παρένθετων προσώπων σε τιμές πολλαπλάσιες των πραγματικών.

Ταυτόχρονα δανειοδοτούσαν τα κόμματα, ώστε να έχουν την πολιτική κάλυψη και τα ΜΜΕ για να εξασφαλίζουν τη σιωπή για τα σκάνδαλά τους. Μεγάλα ποσά τα έβγαλαν στο εξωτερικό μέσα από κομπίνες με τα υποκαταστήματα των Τραπεζών που άνοιγαν στα Βαλκάνια. Δημιούργησαν μέσα από τα παπαγαλάκια των ΜΜΕ την εικόνα οικονομικού τραπεζικού θαύματος στα Βαλκάνια, και διοχέτευσαν έτσι ποσά σε δανειολήπτες του εξωτερικού που δεν ήταν άλλοι από τους εαυτούς τους.

Όλα αυτά τα σκάνδαλα και η ευθεία ληστεία του χρήματος, εμφανίστηκε ως μόλυνση από την κρίση. Οι μαύρες τρύπες από τη ληστεία και τη συναλλαγή με τη διαπλοκή (600 εκατομμύρια είχε πάρει το ALTER από τις τράπεζες χωρίς εγγυήσεις) εμφανίστηκε ως αποτέλεσμα της κρίσης. Έτσι στο όνομα της ευστάθειας των τραπεζών, αυτές ανακεφαλαιοποιήθηκαν με τα χρήματά μας. Όχι όμως οι τράπεζες, αλλά οι τραπεζίτες. Οι τράπεζες δεν ελέγχθηκαν πριν ανακεφαλαιοποιηθούν, ώστε να βρεθεί ποιο κομμάτι της ζημιάς οφείλεται στην κρίση και ποιο στη ληστεία. Οι τραπεζίτες, αυτοί που είχαν ρίξει τις τράπεζες έξω (αν δεν τις είχαν ληστέψει) θεωρήθηκαν ικανοί να συνεχίσουν να διοικούν τις τράπεζες.

Το κράτος μέσα από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας πήρε το 80% των μετοχών των τραπεζών αλλά χωρίς το κράτος να μπορεί να ασκήσει καμία διοίκηση. Ενώ η ανακεφαλαιοποίηση έγινε για να υπάρξει σταθερότητα, ρευστότητα και λειτουργία της ελληνικής οικονομίας, τα δάνεια σταμάτησαν, οι επιχειρήσεις που έπρεπε να σωθούν άρχισαν να κλείνουν και τα σπίτια να πλειστηριάζονται. Συνέχισαν βέβαια να παίρνουν δάνεια μη παραγωγικές επιχειρήσεις όπως τα Μέσα Ενημέρωσης, παρά τα χρέη τους και τις ζημιές τους και βέβαια και διαφήμιση από τις τράπεζες. Το Mega για παράδειγμα, με ζημιές 25 εκατομμύρια, χρέη 200 εκατομμύρια πήρε δάνειο 110 εκατομμύρια για να συνεχίσει να λειτουργεί και κυρίως να υποστηρίζει πως η κυβέρνηση και οι τράπεζες ακολουθούν σωστή πολιτική. Ποια τραπεζική διαδικασία μπορεί να κρίνει ως επωφελές ένα τέτοιο δάνειο; Αντίστοιχα δάνεια έχουν σχεδόν όλα τα ΜΜΕ στην Ελλάδα.

Αφού ανακεφαλαιοποιήθηκαν οι Τράπεζες, η κυβέρνηση προχώρησε την Κυριακή στην κορωνίδα του σκανδάλου. Με το άρθρο 2 του «πολυνομοσχεδίου» δίνει τη δυνατότητα στους παλιούς αποτυχημένους τραπεζίτες, να επαναγοράσουν τις μετοχές τους, όχι στην τιμή που τις αγόρασε το κράτος (ΤΧΣ) με την ανακεφαλαιοποίηση, αλλά σε εξευτελιστικές τιμές. Δηλαδή για παράδειγμα στη Eurobank, ενώ το κράτος αγόρασε τις μετοχές της Τράπεζας με 1,24 ευρώ ανά μετοχή, τώρα ο τραπεζίτης μπορεί να αγοράσει πίσω τις μετοχές με 30 λεπτά. Δηλαδή η κυβέρνηση θεσμοθέτησε όχι μόνο την προκλητική επιστροφή των μετοχών αλλά και τη δεδομένη απώλεια χρημάτων που έχουμε ήδη καταβάλει. Πλήρωσε, έσωσε τις τράπεζες και τώρα τις παραδίδει πίσω στους διαφθαρμένους τραπεζίτες τους οποίους ποτέ δεν ήλεγξε.

Ας αφήσουμε το ηθικό, πολιτικό και οικονομικό κομμάτι του σκανδάλου και ας πάμε στις παραβάσεις με βάση αυτούς τους ίδιους τους νόμους της αγοράς. Η ελληνική κυβέρνηση η οποία καταγγέλλει τον κρατισμό σε βαθμό που να απολύει δημόσιους υπαλλήλους μέσα από μια πρωτοφανή δαιμονοποίηση, παρεμβαίνει ως κρατική οντότητα υπέρ των τραπεζών. Όχι μόνο ζημιώνει το ελληνικό Δημόσιο, αλλά παραβαίνει το ευρωπαϊκό δίκαιο. Η Ελλάδα έχει καταδικασθεί στα ευρωπαϊκά δικαστήρια για επιδοτήσεις που έχει δώσει σε εταιρείες (π.χ. ΟΣΕ, Ολυμπιακή), αφού θεωρείται πως έτσι καταστρατηγεί την αρχή της ανταγωνιστικότητας και του ελεύθερου ανταγωνισμού. Οποίο θαύμα λοιπόν, η κυβέρνηση Σαμαρά Βενιζέλου, επιδοτεί τους τραπεζίτες, δίνοντάς τους σε τιμές ευκαιρίας πίσω τις τράπεζες τις οποίες χρησιμοποίησε για την αφαίμαξη των πολιτών.

Είναι η ίδια κυβέρνηση η οποία έχει ξεκινήσει ανένδοτο αγώνα κατά των μονοπωλίων και των ολιγοπωλίων (πάλι στο όνομα του ελεύθερου ανταγωνισμού και της αγοράς) την ίδια ώρα που με νόμους και σκανδαλώδεις ρυθμίσεις, έχει δημιουργήσει ολιγοπώλιο μόλις τεσσάρων τραπεζών.

Άλλωστε τα νομοσχέδια που καταθέτει κάθε μέρα είναι γεμάτα αδιόρατες ρυθμίσεις με τις οποίες αμνηστεύονται όσοι έχουν παράνομα ευνοήσει το προκλητικό καθεστώς λειτουργίας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος. Μια τέτοια ρύθμιση είναι η τροπολογία που απαλλάσσει από τις ποινικές ευθύνες τους τραπεζίτες και τους υπαλλήλους που δανειοδότησαν χωρίς εγγυήσεις τα κόμματα. Τα χρήματα αυτά, πάνω από 270 εκατομμύρια για το ΠΑΣΟΚ και τη ΝΔ, θα πληρωθούν φυσικά από εμάς. Ο ίδιος ο Βενιζέλος, έκανε νόμο με τον οποίο παρέχει στον εαυτό του ασυλία για την απόφασή του να δώσει στην Proton Bank του Λαυρεντιάδη, παρανόμως 100 εκατομμύρια ευρώ.

Οι τράπεζες δεν λειτουργούν πια σκανδαλωδώς έστω ως κομμάτι της Οικονομίας αλλά είναι οι ίδιες η εξουσία. Άλλωστε με το νόμο 4021/11 (φυσικά του Βενιζέλου) στην Τράπεζα της Ελλάδος και στις Τράπεζες, ανατίθενται εξουσίες πέρα από τον έλεγχο και τη λειτουργία της κυβέρνησης και της Βουλής. Υπάρχει καμιά αμφιβολία πως αυτές είναι το κράτος;

Δημοσιευμένο στις 31 Μαρτίου 2014 στο:

<http://www.koutipandoras.gr/article/110454/skandalo-ton-trapezon-me-apla-logia>